

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Název práce: Druhá světová válka na Vsetínsku pohledem kronik

Studijní obor: historie

Autor/ka práce: Vojtěch Plachtovič

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Dvořák, Ph.D.

Oponent/ka: Mgr. Jiří Němec, Ph.D.

V textu posudku reagujte, prosím, na každý z níže uvedených bodů krátkým komentářem, který se stane podkladem pro diskusi u obhajoby diplomové práce.

1) Schopnost zformulovat relevantní výzkumnou otázku a v závěru práce na ni odpovědět.

Předložená práce se zabývá protektorátním obdobím ve třech obcích na Vsetínsku (Ústí u Vsetína, Jablůnce, v Bystřičce) prostřednictvím obecních kronik. Autor považuje kroniky za vynikající prostředek ke zjištění, co v těchto obcích během protektorátu odehrávalo. Nejde mu o sledování některých aspektů, ale snaží se podchytit všechny aspekty vesnického života, který zaznamenali kronikáři. Postupuje přitom chronologicky a kopíruje tak očividně rytmus kronikářských zápisů od předmnichovské politické krize v roce 1938, přes vojenskou okupaci německými vojsky, opatření po atentátu na Reinharda Heydricha až k osvobození Vsetínska a konci války. V kapitole o okupaci se snaží podchytit také různé strukturální fenomény (otázky menšin, ohlasy opatření proti židům a Rómům, germanizační politiku nacistů, přidělový systém, šmelinu, zemědělské odvody, školy apod.). Přináší tak množství opravdu zajímavých poznatků, jež jsou ovšem podány jako dané neproblematické skutečnosti, které se nesnaží včlenit do širších protektorátních souvislostí nebo je porovnat třeba se situací ve městě (v kontrastu centrum/periferie nebo vesnice/město). Autor proto také nedokáže specifikovat a čtenář to z textu nepozná, co bylo pro ony obce nebo protektorátní Vsetínsko specifické a co bylo více méně běžným jevem protektorátní reality. Obecně lze totiž Plachtovičům přístup označit více za vlastivědný než historický. Analýza fenoménů protektorátního období (byť ve specifickém prostředí) je pro něj méně důležitá než zjištění, jak se za protektorátu žilo a co se odehrávalo na autorově rodném Vsetínsku.

2) Schopnost kritického rozboru pramenů a literatury; schopnost vyrovnat se s možnostmi využití a s úskalími studovaných pramenů; úroveň reflexe současného stavu poznání problematiky.

Práce je postavena na relevantní literatuře, nicméně je zřejmé, že autor neusiloval o úplnost, neboť pro pochopení protektorátu si vystačil pouze s jednou, byť zřejmě nejvýznamnější syntézou, které pochází z produkce Detlefa Brandese. Výše zmíněný nedostatek širší kontextualizace patrně vyplývá z tohoto opominutí důkladného studia výzkumů o dějinách německé nacionálněsocialistické nadvlády v českých zemích. V textu také schází jakékoliv kritické vyhodnocení literatury, které musí být východiskem každé odborné práce.

3) Přiměřený rozsah pramenné základny s přihlédnutím k jazykové, paleografické a interpretační náročnosti zkoumaných pramenů.

Autor vycházel v rámci omezených možností v čase pandemie z dostatečného množství pramenů. Obecní kronice jako prameny věnuje důkladný rozbor s pozoruhodnými postřehy, přestože jeho výchozí teze, že kronika reflektuje „zažité události tak jak se opravdu staly,“ (s. 11) vyjadřuje až přílišnou důvěru k tomuto typu pramene. Tato důvěra v pravdivostní hodnotu obecních kronik se odráží i v málo kritickém přístupu ke kronikářským zápisům. A to i přesto, že si autor uvědomuje, že významnou roli hrál

kronikář. Autor by měl také více reflektovat, že kroniky byly zapisovány retrospektivně a pokusit se kriticky vyznačit to, co bylo, či mohlo být zamlčeno. Jeden z citovaných názvů zápisů „Odvod obilí – odpor lidu“, je dobrým příkladem toho, jak retrospektivní charakter zápisů z poválečné doby formoval narativní prostředky.

4) Metodologická vyspělost a úroveň argumentace při analýze jednotlivých problémů: schopnost udržet metodologický odstup a nezávislost na jazyce pramenů; ukotvení v konkrétním teoretickém konceptu; schopnost nahlížet studovaný problém v širším kontextu a třídit informace problémově, nejen kronikářsky.

Jak již bylo řečeno, autor předkládá text, který si rozhodně najde své čtenáře (zvláště v kraji, o němž pojednává), ale jako historická studie trpí malou kontextualizací zkoumaných jevů a přílišnou poplatností svým pramenům.

5) Formální správnost citačních odkazů a seznamu pramenů a literatury (dle citačního úzu Časopisu Matice moravské nebo ČČH).

Bez zásadních výhrad.

6) Otázky k rozpravě a případná doplňující vyjádření.

Práce splňuje podmínky, aby mohla být připuštěna k obhajobě.
Do rozpravy chci položit otázku, zda a jak přežívá období německé nadvlády v českých zemích v regionální paměti zkoumaného prostoru. Připomínají si tamější občané nějaké regionální události nebo osobnosti z této doby?

Návrh celkového hodnocení diplomové práce:
(Zvolte v rámci stupnice A–F)

C/D

Jméno autora posudku: Jiří Němec

Datum a podpis
17.6. 2021 *Jiří Němec*